

การประชุมวิชาการระดับชาติ “นอร์ทเทิร์นวิจัย” ครั้งที่ 7 Northern Research

การศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

Study of the operating conditions of the school in the Tambon Quality School Project under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2

เบญญาภา มากมาย และ ดร.นลธวัช ยุทธวงษ์
Benyapha Makmai and Nontawat Yuttawong

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวนตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ของโรงเรียนที่อยู่ในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 157 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าแตกต่างโดยใช้ค่า t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า

- การศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยทั้ง 14 ด้านคือ ด้านมีบริเวณโดยรอบร่มรื่นสวยงามด้วยร่วมเงารวมชาติ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านมีเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนที่ชัดเจน เข้าใจตรงกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ส่วนด้านที่อยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ ด้านเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
- ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวนตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษาพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ไม่แตกต่างกัน ส่วนขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

Abstracts

The objectives were to study the condition and comparing of the school operation in Tambon Quality School Project affiliated with the Primary Educational Service Area Office 2. Population and sample composed of administrators and teachers in Tambon Quality School Project. The sample consisted of 157 persons were clarified by genders, ages, education levels, and sizes of school. The research tool was a questionnaire. The data was analyzed by using descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation (S.D.) and comparing the data by using T-test and F-test.

The research found that :

The results found that the operating conditions school of the Tambon Quality School Project under the Primary Educational Service Area Office 2, was high level. When considering of 14 aspects; the mean of surrounding area is shady and beautiful with natural shade was highest level, followed by the mean of the goal for student development (clear and consistent understanding) was high level. In contrast, the mean of the providing opportunities for local government organizations to take part in ownership was least number of points. Finally, the results of comparing the operating conditions school of the Tambon Quality School Project affiliated with the Primary Educational Service Area Office 2 found that sex, ages, education levels, and different positions were no significant difference with the operating conditions school of the Tambon Quality School Project. For the size of school was significant difference with the operating conditions school of the Tambon Quality School Project ($p < .05$).

Keywords: Tambon Quality School, the Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเคลื่อนย้ายคน เงิน เทคโนโลยี ข้อมูล ข่าวสาร และความรู้อย่างเสรี ส่วนมีผลกระทบต่อการศึกษาของประเทศไทยทั้งจากการติดตามประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่หนึ่ง (พ.ศ. 2542-2552) ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า มีประเด็นปัญหาที่ต้องเร่งปรับปรุงแก้ไข พัฒนา และต่อยอด โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษา ครู ประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา รวมทั้งการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา พบว่ามีสถานศึกษาจำนวนมากไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ในด้านครู มีปัญหาขาดแคลนครู ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ การพัฒนาครูยังขาดระบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพต่อเนื่องและขาดการดูแลเอาใจอย่างจริงจัง ในด้านการบริหารจัดการพบว่ายังไม่มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเป้าหมาย รวมทั้งยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

จากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 เดือนเมษายน พ.ศ. 2553 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) ได้ลงมติเห็นชอบในหลักการของโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ภายใต้นโยบายหลักเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2554-2561) ประเด็นหลักด้านการพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ ในการสนับสนุนให้มีโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล อำเภอ จังหวัดและพัฒนาด้วยระบบเครือข่าย โรงเรียนคู่พัฒนา โดยมีการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นและมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินโครงการโดยมีความคาดหวังการพัฒนา คือ ให้โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เป็นโรงเรียนคุณภาพของตำบล เป็นโรงเรียนที่

มีมาตรฐานคุณภาพระดับสูง มีความเข้มแข็ง ทั้งด้านวิชาการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดนตรี กีฬา และศิลปะรวมถึงความพร้อมด้านกายภาพที่มีความสะอาดร่มรื่น ปลอดภัย นอกจากนี้ ยังมุ่งหวังให้เป็นโรงเรียนท่ามาหากิน ที่เน้นการพัฒนาพื้นฐาน ด้านอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียน และเป็นโรงเรียนของชุมชนที่มีความร่วมมือกับท้องถิ่นและบริการชุมชนอย่างเข้มแข็ง

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 กระทรวงศึกษาธิการ มีโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลทั้งสิ้น 37 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการและเริ่มดำเนินงานไปแล้ว จำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านโป่งนก 2) โรงเรียนเวียงผาวีทยา 3) โรงเรียนห้วยสำนียววิทยา 4) โรงเรียนบ้านวังวิทยา 5) โรงเรียนป่าจี้วิทยา 6) โรงเรียนห้วยไคร้ 7) โรงเรียนชุมชนบ้านปากอคำ 8) โรงเรียนป่าแดงวิทยา และ 9) โรงเรียนโรงเรียนช่างวิทยาสาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2, 2562). จะเห็นว่าโรงเรียนที่อยู่ในโครงการนั้น ล้วนมีความแตกต่างกันในจำนวนนักเรียนอัตราค่าจ้างครู สภาพที่ตั้งของโรงเรียน และสภาพบริบทของโรงเรียน ดังนั้นการบริหารจัดการและการขับเคลื่อนองค์กรตามเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล จึงเป็นสิ่งที่น่าติดตามและศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและติดตามสภาพการดำเนินงาน ตามโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่เข้าร่วมโครงการคุณภาพประจำตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานตามแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
- เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวนตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

การศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ของโรงเรียนที่อยู่ในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ซึ่งมีประชากร จำนวน 258 คน และได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 157 คนโดยใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวนตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบค่าแตกต่างโดยใช้ค่า t-test และ F-test

ผลการวิจัย

พบว่า 1) การศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยทั้ง 14 ด้านคือ ด้านมีบริเวณโดยรอบร่มรื่นสวยงามด้วยร่วมเงารวมชาติ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านมีเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนที่ชัดเจน เข้าใจตรงกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ส่วนด้านที่อยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ ด้านเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวนตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ไม่แตกต่างกัน ส่วนขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- ควรมีการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารโครงการและการควบคุมการดำเนินงาน ให้บรรลุเป้าหมายแก่โรงเรียนให้ทั่วถึงทุกโรงเรียน
- ควรมีการกำกับติดตามให้โรงเรียนทุกโรงเรียน มีการควบคุมการดำเนินการตามโครงการทั้งในเรื่องของการใช้ทรัพยากรและระยะเวลาดำเนินการตามกิจกรรมต่าง ๆ และจัดส่งรายงานตามกำหนด
- ในการจัดและดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ควรนำผลการประเมินความพึงพอใจประกอบการพิจารณาบริหารจัดการโครงการอย่างจริงจัง เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- ศึกษาวิจัยความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการบริหารจัดการของโรงเรียนดีศรีตำบล
- ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กับการบริหารพัสดุและควบคุมสินทรัพย์ ของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล